

9. ŚWIAT W SZAFIE, CZYLI O WŁÓKIENNICZEJ ŁODZI W PERSPEKTYWIE GLOBALNEJ

AUTORKA: HALINA PAWŁOWSKA

Łódź wyrosła jako miasto przemysłowe w XIX wieku. Do lat 80. XX wieku była centrum przemysłu włókienniczego i odzieżowego w Polsce. Lata 90. XX wieku stały się początkiem końca włókienniczej Łodzi. Jednym z istotnych czynników była globalizacja gospodarki i napływ na rynek europejski, w tym polski, tanich wyrobów włókienniczych i odzieżowych z Azji. Scenariusz pozwala spojrzeć na proces globalizacji z perspektywy lokalnej.

S

**9. ŚWIAT
W SZAFIE, CZYLI
O WŁÓKIENNICZEJ
ŁODZI
W PERSPEKTYWIE
GLOBALNEJ**

Zagadnienia:

- ▶ Konsumpcja i produkcja
- ▶ Globalny rynek i handel międzynarodowy

Czas trwania:

- ▶ 45 minut

Pytanie kluczowe:

- ▶ Jak globalizacja wpłynęła na losy włókienniczej Łodzi?

Cele zajęć:

- ▶ Poznasz i przeanalizujesz wybrane mechanizmy rynkowe: popyt, podaż, cena.

- ▶ Dowiesz się, co to jest globalny rynek i jakie może mieć znaczenie dla rozwoju lub upadku danej gałęzi gospodarki.
- ▶ Wskażesz negatywne zjawiska zachodzące w życiu gospodarczym: nieuczciwa konkurencja, łamanie praw pracowniczych, brak dbałości o bezpieczne warunki pracy.
- ▶ Podasz możliwe rozwiązania związane z poprawą sytuacji ekonomicznej w Łodzi.

Związek z podstawą programową:

- ▶ VI, 23.3, 23.1, 25.4, 31.1

Metody:

- ▶ Dyskusja
- ▶ Prezentacja

Formy pracy:

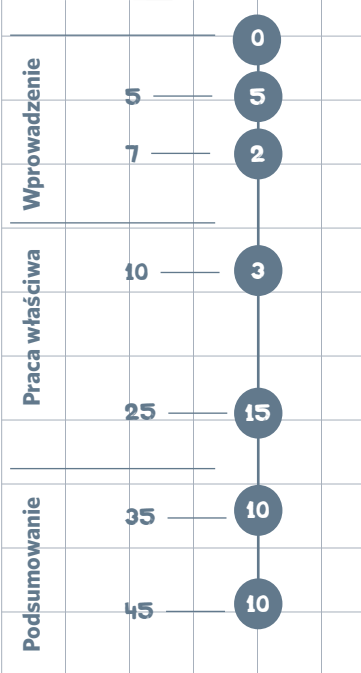
- ▶ Praca zespołowa

Środki dydaktyczne i materiały:

- ▶ Załączniki

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- 1.** Zapytaj uczniów i uczennice, czy wiedzą, gdzie są produkowane ubrania, które noszą. Zapisuj na tablicy wymieniane nazwy krajów, które pojawiają się najczęściej. Czy wśród wymienianych miejsc jest Polska? Czy znają sklep w ich okolicy, który sprzedaje ubrania produkowane w Polsce?
- 2.** Zapisz na tablicy temat lekcji i pytanie kluczowe.
- 3.** Powiedz uczniom i uczennicom, że ich zadaniem będzie teraz podzielić się na grupy, ale bez używania słów. Rozdaj każdemu po jednym pojęciu z definicją (załącznik nr 1). Zadaniem każdego jest odnalezienie pozostałych osób, które otrzymały karteczkę z tym samym pojęciem, bez używania słów ani pokazywania sobie nawzajem kartek z tekstem. Poproś grupy o przeczytanie definicji na głos.
- 4.** Każdej grupie rozdaj kopię tekstu (załącznik nr 2) i karty pracy (załącznik nr 3). Zadanie polega na przeczytaniu zadanego fragmentu tekstu i uzupełnieniu na jego podstawie informacji w korespondującej części karty pracy. Każda grupa zajmuje się jedną częścią tekstu.
- 5.** Ustal kolejność prezentacji wykonanego zadania przez zespoły. Uczniowie i uczennice na bieżąco wypełniają brakujące informacje na kartach pracy. W tej części lekcji można znaleźć odpowiedź na pytanie kluczowe.
- 6.** Na podstawie zebranych informacji podsumuj, jakie mechanizmy rynkowe wpłynęły na kryzys w Łodzi i w jaki sposób można wpłynąć na zmianę sytuacji.

Źródła:

- „Etyka w produkcji ubrań”, Katarzyna Szeniawska, Marta Minakowska:
http://globalna.ceo.org.pl/sites/globalna.ceo.org.pl/files/etyka_w_produkcji_ubran_0.pdf
<http://www.historycznie.uni.lodz.pl/poczatek.htm>
http://lodz.gazeta.pl/lodz/1,35136,14724909,Jak_dziala_polska_branza_odzieżowa_czyli_paryski.html
<http://www.cleanclothes.org/>

Załączniki:

- Załącznik nr 1 – *Karteczki z definicjami*
 Załącznik nr 2 – *Materiał pomocniczy: Świat w szafie, czyli o włókienniczej Łodzi w globalnej perspektywie*
 Załącznik nr 3 – *Karta pracy: Świat w szafie*

KARTECZKI Z DEFINICJAMI

popyt – zapotrzebowanie na towary i usługi

podaż – ilość danego towaru znajdująca się na rynku

cena – wartość czegoś wyrażana w pieniądzech

popyt – zapotrzebowanie na towary i usługi

podaż – ilość danego towaru znajdująca się na rynku

cena – wartość czegoś wyrażana w pieniądzech

popyt – zapotrzebowanie na towary i usługi

podaż – ilość danego towaru znajdująca się na rynku

cena – wartość czegoś wyrażana w pieniądzech

popyt – zapotrzebowanie na towary i usługi

podaż – ilość danego towaru znajdująca się na rynku

cena – wartość czegoś wyrażana w pieniądzech

popyt – zapotrzebowanie na towary i usługi

podaż – ilość danego towaru znajdująca się na rynku

cena – wartość czegoś wyrażana w pieniądzech

popyt – zapotrzebowanie na towary i usługi

podaż – ilość danego towaru znajdująca się na rynku

cena – wartość czegoś wyrażana w pieniądzech

ŚWIAT W SZAFIE, CZYLI O WŁÓKIENNICZEJ ŁODZI W GLOBALNEJ PERSPEKTYWIE

Przeczytaj tekst i odpowiedz na odpowiednie pytania na karcie pracy: Świat w szafie.

Świat w szafie, czyli o włókienniczej Łodzi w globalnej perspektywie

Część I

Przemysł odzieżowy jest podstawą gospodarki wielu krajów w Azji, Ameryce Południowej i Afryce. W Kambodży i Bangladeszu odpowiada za ok. 80% dochodów z eksportu. W Lesotho daje 90% miejsc pracy w przemyśle. Uzależnienie państw od przemysłu odzieżowego sprawia, że zwłaszcza młodzi, bezrobotni ludzie często nie mają innego wyjścia niż przyjąć pracę w fabryce odzieżowej, nawet jeśli oferowane warunki pracy są niekorzystne (np. niska płaca, niebezpieczne środowisko pracy, brak możliwości założenia związku zawodowego). Co więcej, rządów państw produkujących dużo odzieży zależy na utrzymaniu konkurencyjności na coraz bardziej zglobalizowanym rynku, przez co przysmykają oko na wykroczenia firm odzieżowych, nie współpracują ze związkami zawodowymi, nie mają interesu w podnoszeniu płacy minimalnej, a nawet lekceważą zanieczyszczenie środowiska powodowane przez działalność tych firm. Uzależnienie krajów od produkcji odzieży sprawia też, że globalna konkurencja i zawirowania na światowym rynku ubrań mogą mieć daleko idące skutki dla setek tysięcy ludzi zatrudnionych w tej branży.

Przemysł odzieżowy bardzo trudno całkowicie zmechanizować. Są elementy, które można wykonywać maszynowo, jak tkanie materiału, ale szycie i wykańczanie długo jeszcze będzie wymagać pracy ludzkich rąk. Przemysł odzieżowy wymaga więc ogromnych nakładów siły roboczej i jest to ważny element kosztów produkcji ubrań. Dlatego firmom oplać się przenosić produkcję do krajów, gdzie siła robocza jest tańsza niż w krajach wysoko rozwiniętych. Takie kraje to przede wszystkim kraje Azji Wschodniej i Ameryki Południowej, ale w związku z rosnącymi kosztami pracy w krajach azjatyckich coraz więcej produkcji przenosi się do krajów afrykańskich, gdzie koszty siły roboczej są jeszcze niższe.

Przeczytaj tekst i odpowiedz na odpowiednie pytania na karcie pracy: Świat w szafie.

Świat w szafie, czyli o włókienniczej Łodzi w globalnej perspektywie

CZĘŚĆ II

W I połowie XIX wieku Łódź stała się centrum Łódzkiego Okręgu Przemysłowego, ukierunkowanego na produkcję włókienniczą. W Łodzi koncentrowały się duże fabryki, a w okolicznych miastach takich jak: Pabianice, Zgierz, Aleksandrów Łódzki, Konstancin Łódzki, Ozorków, Tomaszów Mazowiecki, Zduńska Wola i Sieradz powstawały mniejsze zakłady, zajmujące się głównie produkcją odzieży. Było to możliwe dzięki dogodnemu położeniu regionu na szlaku handlowym, a także uwarunkowaniom naturalnym: łatwo dostępnym wodom powierzchniowym (potrzebnym do przeprowadzania procesów technologicznych) oraz materiałom budowlanym, takim jak drewno z okolicznych lasów. Dodatkowo liczne cegielnie dostarczały cegły do konstrukcji budynków fabrycznych.

Status największego okręgu przemysłu lekkiego i zarazem przemysłu włókienniczego w Polsce zachowała Łódź również po II wojnie światowej. Okręg Łódzki dostarczał ponad połowę tkanin na rynku, a co trzecia osoba zatrudniona w przemyśle włókienniczym w Polsce pracowała właśnie tam. Produkowano głównie odzież i wyroby dziewiarskie, ale też tkaniny wełniane, bawełniane i jedwabne.

W latach 90. XX wieku przemysł lekki i włókienniczy w Łodzi przeżywał kryzys, na który złożyło się wiele czynników. Rozpoczęły się głębokie przemiany gospodarcze. Zakłady były prywatyzowane, skończyły się państwowe dotacje, rosły koszty pracy i utrzymania zakładów. Wraz z rozpadem ZSRR firmy utraciły tradycyjny rynek zbytu (już od XIX wieku Łódź dostarczała towary dla imperium rosyjskiego). Wreszcie na horyzoncie pojawiły się konkurencyjne cenowo towary włókiennicze z Azji.

Spadek eksportu polskich towarów włókienniczych i wzrost importu tanich towarów z Azji doprowadziły do likwidacji wielu zakładów przemysłu włókienniczego w Łodzi i jej okolicy (i w całej Polsce). Skutkiem tego był i wciąż pozostaje wysoki poziom bezrobocia, który w konsekwencji doprowadził do licznych wyjazdów mieszkańców i mieszkanki miasta w poszukiwaniu pracy za granicą.

Przeczytaj tekst i odpowiedz na odpowiednie pytania na karcie pracy: Świat w szafie.

Świat w szafie, czyli o włókienniczej Łodzi w globalnej perspektywie

CZĘŚĆ III

W ostatnich latach w Łodzi i okolicy nastąpiło pewne ożywienie w przemyśle odzieżowym, który jest jednak mocno rozdrobniony. Powstają małe firmy, które zatrudniają po kilku, kilkudziesięciu pracowników, z których co trzecia produkuje odzież roboczą, np. uniformy, fartuchy lekarskie czy mundury. Coraz ważniejsza staje się produkcja dla polskich marek, jednak w przypadku dużych zamówień firmy odzieżowe częściej składają zamówienia u azjatyckich producentów, którzy dysponują większą kumulacją produkcji (większa ilość przedsiębiorstw skupiona w jednym miejscu) i niższymi kosztami pracy.

Ekspertki wskazują różne działania, które mogą wpłynąć na poprawę kondycji tej branży. Najważniejsze z nich to wykorzystanie nowych technologii do produkcji tkanin specjalistycznych na potrzeby przemysłu i rolnictwa, zwiększenie jakości produkowanych towarów, zbudowanie własnej silnej marki, która obroni się przed konkurencją, wykorzystanie nisz rynkowych – produkcja tkanin chroniących zdrowie i życie użytkowników. Ważnym elementem jest też aktywna promocja swoich towarów na rynku lokalnym i światowym.

Nie bez znaczenia jest rosnąca popularność rodzimych projektantów, którzy swoje ubrania produkują w Polsce. Póki co jest to niszowa działalność, jednak rynek odbiorców wciąż się poszerza, zwłaszcza dzięki temu, że ubrania są nie tylko oryginalne, ale też dobrej jakości. W Łodzi podobne trendy są promowane chociażby na wydarzeniach takich jak Targi Odpowiedzialnej Mody WearFair. Polskie marki szyją też na zlecenie ekskluzywnych projektantów europejskich. Taka odzież najczęściej nosi metkę „Made in EU”.

ŚWIAT W SZAFIE

Odpowiedz na pytania na podstawie tekstu „Świat w szafie, czyli o włókienniczej łodzi w globalnej perspektywie”.

MOŻLIWY ROZWÓJ SYTUACJI

Jakie zmiany w przemyśle włókienniczym nastąpiły w Łodzi w ostatnich latach?

Co może wpłynąć na poprawę w przemyśle włókienniczym w Łodzi?

Jaka może być nasza w tym rola?

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE

Jakie czynniki przyczyniły się do rozwoju przemysłu włókienniczego w Łodzi?

Jakie czynniki przyczyniły się do kryzysu przemysłu włókienniczego w Łodzi w latach 90.?

Jakie były skutki kryzysu dla polskich pracowników/pracowniczek i konsumentów/konsumentek?

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

Gdzie produkuje się ubrania?

Dlaczego właśnie w tych krajach?

Jakie to ma skutki dla konsumentów i konsumentek, czyli dla nas?
